

Teun de Jong nieuwe voorzitter NAV

Akkerbouwer Teun de Jong (48 jaar) in het Friese St. Annaparochie volgt per 1 oktober 2009 Hanny van Beek-van Geel op als voorzitter van de Nederlandse Akkerbouw Vakbond. Op voordracht van het NAV-bestuur is hij op 1 juli door de algemene ledenvergadering van de NAV gekozen en benoemd.

Teun boert op 80 ha grond in het noorden van Friesland. Bouwplan: 25 ha pootgoed (stammenteelt), 15 ha suikerbieten, 33 ha tarwe, 4 ha uien en 3 ha gerst. Teun is NAV-er van het eerste uur en inmiddels zeven jaar NAV-regiobestuurslid Noord, groten-deels als voorzitter. Ook maakte Teun vijf jaar deel uit van het landelijk NAV-bestuur. Tevens heeft hij de nodige bestuurlijke ervaring opgedaan in andere organisaties. Zo was hij voorzitter van de afdeling Franeker van de Friese Maatschappij van Landbouw, bestuurslid van de openbare

basisschool en commissaris van (H)ZPC. Momenteel is hij nog voorzitter van Kennis-coöperatie CCLB en bestuurslid van Agriver. Samenwerking met andere partijen zal de komende jaren noodzakelijk zijn, weet de nieuwe voorzitter, omdat de NAV te klein is om geheel op eigen kracht belangrijke resultaten te boeken. Rond zijn aantreden op 1 oktober zal hij zich uitgebreider aan de leden en aan akkerbouwend Nederland voorstellen.

Vóór haar herverkiezing op 10 juli 2008 heeft Hanny van Beek-van Geel al aangegeven niet haar nieuwe termijn vol te zullen maken vanwege haar voornemen om met coachings- en trainingswerkzaamheden te starten in 2009. Inmiddels is ze hiermee gestart en heeft ze besloten per 1 oktober 2009 terug te treden als NAV-voorzitter. In november zal de NAV afscheid nemen van Hanny.

Teun de Jong: Samenwerking zoeken met andere partijen.

Op de algemene ledenvergadering is Klaas Hoekstra herkozen als lid van het dagelijks bestuur van de NAV. NAV-regiovoorzitter Zuid, Kees van Dijk, is op dezelfde bijeenkomst gekozen ter versterking van het DB.

NAV

Eiwit op agenda kabinet

Het kabinet gaat op zoek naar duurzamere dierlijke producten en naar alternatieven voor vlees en andere dierlijke producten. Plantaardige eiwitten, algen en insecten komen mogelijk ook op het menu. Dat staat in de kabinetsnota Duurzame Voedselketens, opgesteld door de ministers Gerda Verburg (LNV), Jacqueline Cramer (Vrom) en Bert Koenders van Ontwikkelingssamenwerking.

Consumenten moeten worden overgehaald om duurzamer te gaan eten. Daarvoor is het nodig het aanbod van duurzaam voedsel te vergroten. Samen met het bedrijfsleven wil de overheid gaan werken aan het stimuleren van duurzamere vleesproducten en eiwitrijke vleesvervangers. Eerder heeft de NAV gepleit voor een masterplan 'plantaardige eiwitten van Europese bodem'. Hoewel de kabinetsbesluiten minder concreet zijn, vormen de besluiten van het kabinet Balkenende wel een stap in de door

de NAV gewenste richting. Ondertussen is Frankrijk voornemens de steun van € 55 per ha voor eiwithoudende gewassen met € 150 per hectare te verhogen tot € 200 per ha om die teelten te bevorderen. Dit is in het kader van Europese regelgeving, die nationaal ingevuld kan worden. Ideeetje voor Verburg in het kader van haar duurzaam voedselstreven?

De NAV zal de minister aanmoedigen het Franse voorbeeld te volgen.

NAV

INDEX

01 TEUN DE JONG NIEUWE
VOORZITTER NAV

EIWIT OP AGENDA
KABINET

02 VAN DE VOORZITTER
ZOMER IN FRIESLAND

HET BELANG VAN GOEDE
INFORMATIE VOOR
DE AARDAPPELTELDER

GOED NIEUWS 1

03 GERT JAN VAN DONGEN:
DE BODEM IS DE BASIS
VAN HET BEDRIJF

04 LEDEN TEVREDEN OVER
VAKBOND MAAR WEL
VERBETERPUNTEN

GOED NIEUWS 2

GOED NIEUWS 3

VAKANTIETIJD

van de voorzitter

ZOMER IN FRIESLAND

Vorig weekend in Friesland een reünie gehad met studiegenoten uit Wageningen van mijn man Kees. Een heerlijke zomeravond, aan het water, bij een prachtige maan, met een glas wijn. Praten over landbouw, economie en een betere wereld. Met mensen die na hun studie met idealen de wereld in getrokken zijn. Tropenjaren hebben ze gemaakt.

En nog steeds zijn ze op zoek naar de ideale structuur. Wat heb je nodig om het beste uit mensen te kunnen laten komen? Er is altijd een spanning tussen gezamenlijk belang en eigen belang. Het blijkt dat structuren waarin te veel gestuurd wordt op gezamenlijk belang, niet succesvol zijn. Net zoals structuren waarin het eigenbelang de overhand heeft. Duidelijk is dat er een evenwicht nodig is. En onze conclusie was dat evenwicht pas kan ontstaan als er verbinding is. Pas als mensen zich verbonden voelen met een groter geheel, ervaren ze wat goed is voor de groep, ook goed is voor zichzelf. Andersom ervaren ze dat

inspanning voor zichzelf, ook ten goede komt aan het grote geheel. Het gedrag van mensen wordt wezenlijk anders als ze zich verbonden voelen.

Nu het nog voor elkaar krijgen, dat mensen in regeringen en de top van grote bedrijven met de prikkel van eigenbelang, nastreven wat goed is voor het geheel. Een gezonde aarde waar we in harmonie en welvaart samen leven. Dat lijkt soms ver weg. De kracht ligt bij mooie mensen met mooie idealen. En die zijn er gelukkig nog steeds, gelukkig ook bij de NAV.

Hanny van Beek-van Geel

Het belang van goede informatie voor de aardappelteler

We verzamelen als telers zo veel mogelijk en zo goed mogelijke informatie, als we beslissingen moeten nemen. Dat geldt voor allerlei dagelijkse beslissingen en voor investeringen. Dat zou ook moeten gelden voor informatie over de markt van vraag en aanbod.

Als we een aardappelrooier gaan kopen, dan is daar veel aan vooraf gegaan. Eerst hebben we ons er goed in verdiept of het werkelijk nodig is een nieuwe te kopen. Als we daar van overtuigd zijn, gaan we kijken wat voor type we willen. Wagen- of bunkerrooier, 2- of 4-rijig, enz. Dan gaan we kijken wie dat kan leveren en voor hoeveel. Of toch een goede gebruikte? Kortom we verzamelen zoveel mogelijk informatie om uiteindelijk tot een goede beslissing te komen.

Bij de aardappelteelt is het niet anders. Je moet eerst schatten of de aardappelteelt in jouw situatie rendabel is. Als we besluiten aardappels te telen, dan kunnen we kiezen voor poot-, tafel-, frites-, en zetmeelaardappelen of voor primeurs. Als we besloten hebben voor welke markt we willen telen, dan moeten we nog een ras kiezen. Voor al deze keuzes verzamel je eerst zoveel mogelijk informatie.

RENDEMENT

Voor het uiteindelijke rendement zijn de opbrengst en de verkoopprijs van groot belang. Op de opbrengst heeft de individuele teler via zijn teeltbeslissingen deels invloed. De weersomstandigheden spreken

natuurlijk ook een hartig woordje mee. De invloed van de individuele teler op het uiteindelijke prijsniveau is echter minimaal. De individuele teler kan door slim handelen in een bepaalde markt er wel het uiterste uit proberen te halen. Echter het niveau van de markt wordt bepaald door vraag en aanbod. En dan wordt het lastig. Als telers hebben we op dit moment nauwelijks zicht op hoe groot de vraag naar aardappelen is en welke kwaliteiten de verschillende deelmarkten vragen.

STEMMING OP DE MARKT

Het aanbod hebben wij als teler pas in beeld als de aardappelen al een hele tijd in de schuur liggen.

We leven inmiddels wel in een informatie-maatschappij. Onze afnemers zijn over het algemeen mondiaal werkende grote tot zeer grote spelers die van alle mogelijkheden die onze moderne maatschappij biedt, gebruik maken. Een groot deel van de telers blijft denken dat stemming de markt bepaalt. Stemming als er veel regen valt of als het droog is. En dat wij als telers de stemming kunnen bepalen, door bijvoorbeeld te roepen dat de opbrengsten tegen gaan vallen.

INFORMATIE IS DE BASIS

Natuurlijk heeft stemming invloed op de markt, maar die stemming is wel gebaseerd op informatie, op feiten. Onze afnemers sluiten hun contracten af met de individuele teler. Dus komen de buitendienstmensen van onze afnemers in heel veel aardappelpercelen over de hele wereld. Verder maken ze gebruik van alle mogelijkheden die de satelliettechnologie op dit moment biedt

om een zo nauwkeurig mogelijke inschatting van de opbrengst te maken. En om het beeld helemaal compleet te maken, we laten hen in onze opslag kijken. Pas als men gaat vermoeden dat het aanbod van aardappelen krap is, gaan ze op volume concurreren en kan de prijs gaan lopen, zoals dat het geval was met oogst 2006. Als we als telers weer een gelijkwaardige partner in de keten willen worden, zullen we over minstens zo goede informatie moeten beschikken als onze afnemers. En dan moeten we natuurlijk ook nog bereid zijn iets met die informatie te doen. Als blijkt dat we te veel telen, moeten we bereid zijn minder te telen om vraag en aanbod weer op elkaar af te stemmen. De NAV is van mening dat dit de enige mogelijkheid is om weer tot een rendabele aardappelteelt te komen.

NAV

Goed Nieuws I

Het aardappelareaal in de belangrijkste aardappelstaat Idaho in de VS is in vijf jaar tijd gedaald van 350.000 naar 300.000 acres. De daling kwam tot stand onder leiding van de United Potato Growers of Idaho. Voorman Jerry Wright van deze organisatie zegt dat het aankomt op vraag en aanbod. 'Telers hebben geleerd dat 1% overaanbod kan leiden tot het instorten van de markt.' Dat krimp effectief is geweest, bewijzen de aardappelprijzen. Van 2,42 dollar in 2004 naar 7,10 dollar in 2008 en nu zelfs 12 dollar.

NAV

Gert Jan van Dongen: De bodem is de basis van het bedrijf

Akkerbouwer en NAV-lid Gert Jan van Dongen uit Zeewolde in Flevoland stuurt op duurzaamheid in zijn bedrijf. Hij zit met nog twee collega akkerbouwers in het bestuur van de stichting Veldleeuwerik.

Duurzaamheid is een werkwoord voor Gert Jan. Hij is kritisch op de manier waarop het woord te pas en te onpas gebruikt wordt. Ook in het project Veldleeuwerik. Hij zegt: Je moet oppassen dat je niet gebruikt wordt als uithangbord voor grote bedrijven zoals Heineken. Wij doen het werk in het veld, we krijgen geen cent extra voor onze producten en de grote bedrijven maken er mooie sier mee. Dat was ook de hoofdvraag tijdens de excursie van de NAV op zijn bedrijf: Wat schiet je er nu uiteindelijk mee op? Gert Jan is duidelijk: Je leert er veel van. Kennis waar je eerst geen toegang toe had, komt nu op je bedrijf. Daar doe je je voordeel mee. Je zet ontwikkelingen mee in gang. En voor mezelf is duidelijk dat het de bodem is waar het om draait in de akkerbouw. Als je investeert in de bodem, wordt dat uitbetaald in de kwaliteit en kwantiteit van je product. Dat is de winst.

VELDLEEUWERIK

Het project Veldleeuwerik is in 2006 ontstaan uit een initiatief van Heineken. Die wilde met telers de teelt van brouwergerst verduurzamen. Uiteindelijk zijn andere bedrijven zoals Agrarische Unie, Gebroeders Van Liere, Cargill, McCain en Unilever aangehaakt en zijn de teelten uitgebreid naar de andere gewassen op het akkerbouwbedrijf. Het doel van de stichting Veldleeuwerik, (www.veldleeuwerik.nl) is

om te onderzoeken hoe de akkerbouw meer duurzaam zijn werk kan doen.

MOOIE, KWETSBARE GROND

Gert Jan laat enthousiast zien hoe hij die duurzaamheid vorm geeft op zijn bedrijf. Hij vertelt hoe de jonge zeeklei die pas 40 jaar droog ligt, moest rijpen. De Rijksdienst heeft gedurende 20 jaar tarwe en koolzaad geteeld en toen Gert Jan in 1996 het bedrijf kon aanvaarden was de grond van prima kwaliteit. Gert Jan merkte dat na een aantal jaren de grond moeilijker ging werken. Hij heeft toen zijn bouwplan aangepast van 1 op 3 naar 1 op 4. Hij denkt er nu over de gewasrotatie verder te verruimen. Op de 55 hectare zeeklei van 45 – 48% afslibbaar, groeien prachtige gewassen maar het blijft belangrijk goed voor de bodem te zorgen. De bodem is de basis van het bedrijf. Duurzaam bodembeheer is cruciaal op deze kwetsbare grond. Het in conditie houden van de bodem is een uitdaging die alleen op langere termijn zijn vruchten afwerpt.

DIEP WORTELEN

In een profielkuil is te zien hoe de bodem is opgebouwd. Een stevige bouwvoor, met daaronder lagen met veen en zelfs kleine schelpenlaagjes. De grond scheurt heel diep open en de wortels van de bieten gaan wel 80 cm diep. De grond is gevoelig voor structuurschade. Gert Jan verbouwt daarom gewassen die de structuur respecteren. Zijn bouwplan dit jaar is: 12 hectare aardappelen, met als voorvrucht vlas, erwten en wintertarwe, 10 hectare suikerbieten, voorvrucht wintertarwe, 15 hectare wintertarwe, 6,5 hectare vlas, 7 hectare erwten, 4 hectare zaauien, voorvrucht wintertarwe. Een oude boerenwijsheid wil Gert Jan in ere herstellen: 'Blijf van Allerheiligen (1 november) tot Maria Lichtmis (2 februari) van het land'.

BODEM VERBETEREN

In de teelt van aardappelen past hij kalk toe, om de bewerkbaarheid van de bodem te vergroten en om de kwaliteit van de aardappelen te verbeteren. Hij experimenteert hierin met dosering en verschillende soorten kalk. Ook heeft hij vorig jaar het stro gehakseld en ondergeploegd. Hiermee hoopt hij de bouwvoor beter bewerkbaar te houden. In de profielkuil in de bieten blijkt dat het ondergeploegde stro nog niet goed verteerd is. Dat heeft te maken met bodemleven, dat nog steeds niet optimaal is. Dit is een punt van aandacht en van zorg voor Gert Jan.

BLOEMENMENGSELS

Verder is hij enthousiast over akkerranden. Hij experimenteert met verschillende bloemenmengsels, met breedte van de stroken en met verschillend maaibeeld. Als er verschillende hoogtes van gewas zijn trekt dat niet alleen insecten maar ook vogels naar de akkerranden.

Gert Jan is duidelijk, voor hem is duurzaamheid belangrijk. Hij heeft ook een bord 'Stop de Groene Leugen' in zijn akker staan. Aan de overkant ligt de Ecologische Hoofdstructuur gepland. Hij wil duidelijk maken dat natuur en landbouw geen strikt gescheiden zaken zijn. Landbouw is een natuurlijk proces, waarbij volop natuurbeleving aanwezig kan zijn. Voor boer en burger. Het is noodzakelijk dat het ook wordt beloofd.

Gert Jan van Dongen doet in de profielkuil ten overstaan van 25 NAV-ers een boekje open over zijn kwetsbare grond die hij graag duurzaam in topconditie wil houden.

NAV

Leden tevreden over vakbond maar wel verbeterpunten

NAV-leden zien een lage kostprijs en een hoge opbrengstprijzen als de grootste kans voor de toekomst voor het bedrijf. Een lage opbrengstprijzen en een hoge kostprijs wordt echter gezien als de grootste bedreiging. Leden zijn optimistisch over de toekomstkansen van het eigen bedrijf. Slechts 13% vindt de bedreigingen groter dan de kansen. Dat blijkt uit een representatieve enquête onder NAV-leden uitgevoerd in mei.

Sectorale belangenbehartiging en de visie van de NAV op het landbouwbeleid zijn verreweg de belangrijkste redenen voor het NAV-lidmaatschap. Sectorale belangenbehartiging krijgt het rapportcijfer 7,6. Belangrijkste verbeterpunten: er meer

bovenop zitten, meer leden. Leden zijn het in hoge mate eens met de door de NAV ingenomen standpunten. Dat geldt bovenal voor de visie 'Genoeg is beter', krachtenbundeling aardappelen, graan is spil, eiwit, goede prijs, bemesting en landbouwbeleid. Goed Europees landbouwbeleid en goede prijzen (zowel voor marktordenings- als vrije gewassen) vinden de leden de belangrijkste prioriteiten van de NAV. Een grotere meerderheid van leden vindt dat de NAV zich niet hoeft bezig te houden met gezamenlijk inkopen van energie, bedrijfsmiddelen, enz. Van de leden vindt 50% dat de NAV wel het initiatief moet nemen tot het gezamenlijk verkopen van producten voor een hogere prijs. Echter 26% ziet dit niet als NAV-taak.

LEDEN TROUW

Het NAV-lidmaatschap hoeft geen direct

financieel voordeel op te leveren. Het gaat om belangen behartigen en dat kun je niet meteen in geld uitdrukken en het samen optrekken voor een ideaal is belangrijker, vinden de leden. De NAV heeft veel trouwe leden, maar liefst 66% is al meer dan 10 jaar lid. Veel leden vinden de NAV wel zichtbaar maar dat zou verbeterd moeten worden. Ook vinden de leden dat de NAV meer moet groeien. Maar liefst 70% van hen wil collega-akkerbouwers oproepen lid te worden van de akkerbouwvakbond.

NAV-BELEIDSPLAN

Kortom: de leden zijn tevreden over de NAV maar er zijn wel verbeterpunten. De komende maanden wordt na enkele ledenpanel-bijeenkomsten het conceptbeleidsplan 2010 – 2013 opgesteld. Het ligt in de bedoeling in november een extra ledenvergadering te houden om het plan te bespreken. **NAV**

Goed Nieuws 2

De Europese Unie voert 12 juli een importheffing in op gesubsidieerde Amerikaanse biodiesel. Dat moet de Europese producenten van biodiesel beschermen. Ministers van Financiën van de 27 EU-landen hebben dat begin juli besloten. De Amerikaanse bedrijven leveren hun product tegen spotprijzen aan Europa. De EU heeft in maart al een tijdelijke importheffing ingevoerd. De nieuwe heffing duurt vijf jaar en kan oplopen tot 409 euro per ton. Biodiesel is diesel gemengd met enkele procenten plantaardige olie. Het invoeren van een invoerheffing op biodiesel kan een voorbeeld zijn voor een invoerheffing op plantaardig eiwit onder meer uit de VS en Brazilië, als middel om de teelt van eiwitrijke gewassen in Europa kansen te geven. De NAV pleit voor meer plantaardige eiwit van Europese akkers. **NAV**

Goed Nieuws 3

'De agrarische sector is strategisch te belangrijk om aan de marktkrachten alleen over te laten', aldus de nieuwe Franse minister voor landbouw Le Maire na zijn eerste gesprek met voorzitter Barroso van de Europese Commissie. 'We hebben in de financiële sector gezien wat er gebeurt als je het laat beheren door de markt zelf', sprak Le Maire. Volgens de Franse bewindsman zal regulering 'de komende jaren voor Frankrijk de rode draad zijn bij de onderhandelingen over de toekomst van het landbouwbeleid'. 'De huidige wisselvalligheid op de markten is niet houdbaar'. Deze Franse lijn past in het streven van de NAV naar managed trade, gereguleerde wereldhandel, in plaats van de landbouwmarkten liberaliseren. **NAV**

Vakantietijd

- In de zomermaanden juli en augustus zal het NAV-secretariaat minder bereikbaar zijn. Indien u geen gehoor krijgt, spreek dan uw boodschap in. U wordt zo spoedig mogelijk teruggebeld. Post, telefoon, fax en e-mails worden eveneens z.s.m. beantwoord.
- Het volgende NAV-ledenblad 'Genoeg is Beter' verschijnt begin september.
- De NAV wenst u een voorspoedige groei van de gewassen en weldra een goede oogst.

COLOFON

"Genoeg is Beter" is het ledenblad van de Nederlandse Akkerbouw Vakbond

Nederlandse Akkerbouw Vakbond
Groeneweg 62
4759 BB Noordhoek

tel : 0168 - 329 130
fax : 0168 - 328 735
e-mail : info@nav.nl
website : www.nav.nl

CONTACTPERSONEN

Voorzitter
Hanny van Beek - van Geel
0168 - 323593

Regio Noord
Teun de Jong
0518 - 400 081

Regio Noordoost
Jos Steenhuis
0591 - 349 468

Regio Flevoland
Keimpe van der Heide
0320 - 213 611

Regio Noord-Holland
Joop de Heer
0224 - 541277

Regio Zuidwest
Kees Maris
0111 - 450 511

Regio Zuid
Kees van Dijk
0167 - 502 211

ederlandse
kkerbouw
akbond
NAV